

Department of Education

Never STOP READING!

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢနဖးယုၤနဖိအလံာ်လၢကလုာ်ဖးဒိၣ်

ဒ်နမ့ၢ်မိဂ်ပါလအသိး၊ နမၤစၢၤနဖိတဖ်လၢ ကဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ် တကတီၢ်ယိကဟံးယၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲ တၢ်အိၣ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်- ဒီးတၢ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢကသ့ အိၣ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနဖးသိၣ်တၢ်လၢနဖိတဖ်အဂီၢ်လၢဟံၣ်ယုၤန့ၣ်, မၤစၢၤဝဲသ့ၣ်တဖ် အတၢ်တီၢ်န့ၣ်တၢ်ဒီး တၢ်ပလၢာ်ဘၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒ်န့ၣ်အသိးမၤစၢၤနဖိတဖ်လၢအမၤလိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အသိးဒီးအဝဲသ့ၣ် ဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဆိကမိၣ်အကသ့ၣ်တဖ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲတၢ်လၢအဆိၣ်လၢအဆိၣ် အယၤတဖ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖးလံာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤမုၢ်သးတကတီၢ်ယိမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤလိတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢလၢသ့ၣ် တဖ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တနီၤလၢ ကဆိၣ်ထွဲနဖိတဖ် လၢ ကထံၣ်ဝဲတၢ်ဖးလံာ်လံာ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၤသးဖဲဒီးတၢ်မၤမုၢ်သးလၢကမၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

- တဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်လၢနကဖးယုၤအိၣ်တဖ်လၢနဖးန့ၢ်အဝဲသ့ၣ် တက့ၢ်. အဒိ-တၢ်ဝဲပုတယုၤအံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢထံကီၢ်အကတၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဒီး, တဲသကိးဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်လၢနသ့ၣ်ညါဘၣ်ယး ထံကီၢ်အဝဲန့ၣ်အဂီၢ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ် တၢ်အိၣ်မ့ၢ်တဖ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢပုၤသ့ၣ်ညါအိၣ်အိၣ်ဂီၢ်ဂီၢ်, မ့ၢ်တဖ် တၢ်ကတၢ်ကၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကတၢ်ဝဲတက့ၢ်. နတဲသကိးဘၣ်ယးတၢ်သံကွၢ်တဖ် လၢနကစၢ်ဒ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတဖ် သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
- သံကွၢ်နဖိလၢအဝဲသ့ၣ်တဖ်ဆိကမိၣ်ဝဲတၢ်မၤန့ၢ်ကမၤလဲထီၣ်အသးလဲၣ်ဒီး ဘၣ်မန့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးတက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ဝဲလံာ်အဆိၣ် တိမ့ၢ်ဂ့ၢ်, လံာ်ကွၢ်မိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ဂီၤတၢ်ဖိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဝဲအဖူမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ချးလၢနစးထီၣ်ဖးလံာ်ဘၣ်န့ၣ်

- ယုတၢ်လီၤအမုၢ်အဖၤ, အိၣ်ဘၣ်အိၣ်သၢဒီးတဘၣ်ကရီၤအိၣ်ဘၣ်. ဟံလီၤနသးကါကါကူၤကူၤဒ်သိးနကသ့ၣ်မံသးမုၢ်ဒီးတၢ်လဲၤမိဖျိအံၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဖဲနဖးဟံၣ်ဖိဖိအလံာ်အခါ, သံကွၢ်နဖိတဖ်လၢမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ် သ့ၣ်နိၣ်ဝဲတၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဖဲလၢသ့ၣ်ဖးလံာ်လၢအလီၢ်ခဲကတၢ် တဘျီစါ, ဒီးမၤလီၤတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဒိကန့ၣ်လီၤတၢ်ဝဲတၢ်ကဲထီၣ် အသးတနီၤ မ့ၢ်တဖ် လံာ်ကူၤတနီၤတက့ၢ်.
- ဖဲနဖးလံာ်အသိတဘျီအခါန့ၣ်, ကွၢ်ဆိအိၣ်တဖ်ဒ်သိးနကသ့ၣ်ညါဝဲ တၢ်ကတီၢ်တဖ်, အတၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်သးတဖ်လၢနတဲသကိးအိၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ် တက့ၢ်.

ဖဲလၢနဖးလံာ်အခါ

- ဖးသိၣ်လံာ် ကယိကယိ လၢကလုာ်ဖးဒိၣ် လၢကဟ့ၣ်နဖိတၢ်ဆကတီၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဂီၤလၢအနီၤဟ့ၣ်လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤန့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်ဆိကမိၣ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤလိအကူၤကူၤတတိၤလၢ အိၣ်ဒီးအဂီၢ်အဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လံာ်အပူၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖ်အယိ, ဟ့ၣ်တၢ်ဆကတီၢ်လၢ နဖိကကွၢ်အိၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲ တၢ်ဆကတီၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ် ကမၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ကတီၢ်အဖျါသ့ၣ်တဖ် ဒိဖျိတၢ်မၤလိတၢ်ကတီၢ်အသိသ့ၣ် တဖ်ဒ်အံၤအယိန့ၣ်လီၤ. အဒိ, “ဒုဘုးလီၤကဲလၢအသ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤဒီးပျံတၢ်” နမ့ၢ်ကွၢ်လၢတၢ်ဂီၤပုၤဒီးမ့ၢ်တၢ်ဂီၤအံၤအလီၤကဲလၢအဝဲဘၣ်ယိတၢ်စါ. “တၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤဒီးပျံတၢ်” စံးတၢ်မ့ၢ်ဝဲ “တၢ်တလီၤတၢ်လၢတၢ်ကဲထီၣ်တခါခါ” န့ၣ်လီၤ. နတဲသကိးတၢ်ကတီၢ်အကသ့ၣ်တဖ်လၢအလီၤကဲလၢတၢ်ကတီၢ်တဖ် အံၤ အဒိ, တၢ်ဘၣ်ယိၣ်, တၢ်သးကီၢ်, တၢ်သးဒုဒီး....

ဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖ် အိၣ်ဖျါထီၣ်လၢ ကမၤလိန့ၢ်တၢ်ဒီး, စးထီၣ်လၢအဆိၣ်ဖျါ အဆကတီၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဲဘျးဝဲလၢမိဂ်ပါ တၢ်မိးယုကဟ့ၣ်ကယိ, ဖဲတၢ်မၤသိၣ်ကလုာ်, ကျိၣ်လၢတၢ်ဝဲအိၣ် အကလုာ်ထီၣ်လီၤဒီး တၢ်ဝဲပုလၢအဆိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤဒီး တၢ်အဆိၣ်တိ လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးတဖ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိသ့ၣ်တဖ်ဖးလံာ်လံာ် လၢအနီၤကစၢ်ဒ်သ့ ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ကဲဘျး(ဒီးတၢ်သးခု) ဖဲလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ ဖးသကိးဝဲ လံာ်လံာ်လၢအမိၢ်အဖၤဖးတဖ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, တဘၣ်ဆိကတီၢ် လၢကဖးန့ၢ် လံာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တဂ့ၢ်.

